

De vorbă cu...

Gheorghe Cozorici
Tatiana Ieckel
Gheorghe Popovici-Poenaru
Victor Rebengiuc
Sanda Toma

despre

- TEATRU ȘI REALITATE
- SPIRITUL DE PARTID ÎN ARTA ACTORULUI
- PROFILUL MORAL AL TÎNĂRULUI ACTOR

Stăm de vorbă într-una din încăperile redacției. Sînt aici cinci dintre actorii generației tinere.

Altcîndva, a sta de vorbă cu tinerii actori însemna să-i chestionezi dacă au ce mîncă și unde lucrează, și să înregistrezi răspunsuri amare. Acum, discuția se poartă pe probleme de politică a culturii, estetică, tehnică a creației; pomenindu-și locurile de muncă, tinerii înșiruie teatre de prestigiu din țară; recapitulindu-și rolurile, vorbesc despre cei mai mari dramaturgi clasici și despre cei mai interesați scriitori contemporani; amintindu-și profesorii și îndrumătorii, rostesc numele celor mai buni maeștri din vechea generație; discutînd despre spectatori, se referă la milioane.

Dar există oare o problemă specifică tinerei generații de artiști? Are această generație o fizionomie spirituală proprie?

Da, se poate vorbi despre toate acestea, răspund tinerii actori.

În acest caz, cum priviți, de pildă, raporturile dintre teatru și realitatea zilelor noastre? Care trebuie să fie, după părerea dv., contribuția artistului la realizarea unei mai strînse legături a artei noastre cu actualitatea, a unei prezențe mai masive a contemporaneității pe scenă?

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Cred că prima sarcină a actorului zilelor noastre, tînăr sau netînăr, este să-și consacre pe de-a-ntregul arta epocii revoluționare pe care o trăim și să exprime prin gîndirea sa creatoare, realitatea acestei epoci. A cuprinde realitatea într-o operă de artă înseamnă a face acea operă viabilă peste veacuri. Desigur, oglindirea realității în arta teatrală nu depinde numai de noi, actorii, ci, în primul rînd, de acela care ne oferă materialul de viață, dramaturgul. Noi trebuie să prelucrăm acest material, să-l comentăm și să luăm atitudine față de el. Dar, firește, actorul poate și trebuie să aibă și contribuția sa efectivă, specifică.

Actorului îi este dat să-l înarmeze pe spectator cu ideile cele mai înaintate ale timpului; el, actorul, este purtătorul tuturor mesajelor pieselor. Cum poate fi un veritabil purtător de idei înaintate? Desigur, pregătindu-se permanent, astîmpărîndu-și mereu setea de cunoaștere, manifestînd interes pentru toate fenomenele înconjurătoare, selecționînd neîncetat faptele brute de viață, consolidîndu-și concepția materialistă despre lume, care stă la baza creației noastre.

Ce loc considerați că ocupă generația dv., a actorilor tineri, în frontul teatral, în lupta pentru o artă care să reflecte cât mai complex și mai profund actualitatea ?

Sanda Toma :

Cred că nu cel de pe urmă. Absolvenții din ultimele serii ale Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale” s-au alăturat suflului nou al mișcării noastre teatrale, sînt participanți la marile transformări prin care trecem. Noi sîntem datori să-i transmitem spectatorului ideea cât mai accesibil și mai emoționant, ca să-l poată convinge pe deplin.

Victor Rebengiuc :

În teatre, noi căutăm să ducem mai departe ceea ce am învățat la Institut. Trebuie să căutăm, pe zi ce trece, să ne îmbogățim și gîndirea, și mijloacele artistice, și calitățile fizice, morale, pentru a ne desăvîrși.

Ce factori favorizează în teatru acest efort creator al tinerilor actori ?

Victor Rebengiuc :

Dacă am înțeles bine, ați pus în discuție o problemă ce mi se pare esențială : dacă în teatru actorii tineri sînt favorizați să dezvolte creator ceea ce au învățat în școală. În ceea ce privește Teatrul Municipal, trebuie să spun că, din fericire, ați direcția cât și organizația de partid și organizația de tineret se ocupă de dezvoltarea creatoare a tinerilor actori. În primul rînd, prin distribuirea lor atentă în roluri felurite. Apoi, prin metoda studiului științific al pieselor. De pildă, pentru buna pregătire a spectacolului cu piesa sovietică *Pîine și trandafiri*, oglindind aspecte din războiul civil, s-a ținut o lecție specială în cadrul învățămîntului de partid. Lecția a fost urmată de ample discuții în care fiecare actor și-a putut lămuri poziția față de personaje. Firește, acesta e un aspect al muncii colective. Dar un asemenea studiu îi incumbă fiecărui actor în parte. Doar așa am învățat la Institut și așa trebuie să facem și în teatru.

Este dramaturgia originală unul din factorii care favorizează creația dv., a tinerilor actori ?

Tatiana Ieckel :

Rolul pe care l-am avut în *Ferestre deschise* mi-a plăcut cel mai mult, tocmai pentru că mi-a oferit ceva cu totul deosebit. Pînă la reprezentația cu această piesă, eram etichetată „ingenuă dramatică”. În *Ferestre deschise* mi s-a oferit prilejul să joc un rol de femeie în toată puterea cuvîntului, diferit de toate celelalte ce le interpretasem pînă atunci. Piese originale cu roluri bine încheiate pot ajuta la descoperirea unor posibilități noi ale interpreților.

Victor Rebengiuc :

Și din alte puncte de vedere sîntem interesați îndeosebi de dramaturgia originală.

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Este o problemă de conștiință a actorului de tip nou, care, avînd un anumit țel, se simte dator să contribuie la soluționarea problemelor de viață ale oamenilor printre care trăiește. Și aceste probleme, desigur, pot fi mai bine abordate într-o piesă contemporană autohtonă.

Dacă piesele noi sînt bine tratate de autor, din perspectiva actualității, interesul publicului e foarte mare. Se poate verifica de pildă cu *Vlaicu și feciorii lui* sau *Partea leului*.

După părerea mea, interpretarea pieselor originale constituie o condiție hotărîtoare pentru dezvoltarea actorului tînăr, căci îi dă posibilitatea de a-și spune direct cuvîntul propriu asupra actualității. Publicul nostru este extrem de interesat în reflectarea actualității în teatru. Cel mai adînc îl impresionează pe spectatorul de azi personajul pe care-l cunoaște nemijlocit din viață sau care îl reprezintă pe el însuși.

Victor Rebengiuc :

Acesta e și scopul spectacolelor noastre cu piese actuale ! Ca spectatorul să se regăsească într-un fel sau altul în lumea prezentată pe scenă.

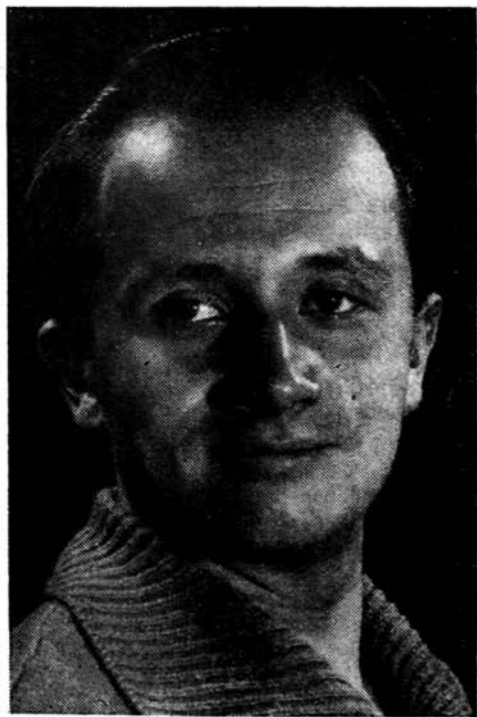
În ceea ce mă privește, nu pot să-mi exprim decât regretul că — din motive independente și de direcție și de mine — nu am fost distribuit încă în nici un spectacol cu o piesă originală. Socot de datoria mea, ca actor-cetățean, să interpretez eroi ai zilelor noastre pe care-i îndrăgesc în viață. Mă bucur că aproape toți actorii tineri joacă în spectacole cu piese românești și că cei mai mulți joacă foarte bine, cum e de exemplu în *Vlaicu și feciorii lui*, *Dacă vei fi întrebat*.

SPIRITUL DE PARTID ÎN ARTA ACTORULUI

Cum trebuie să înțelegem spiritul de partid în arta actorului ? Cum își afirmă tinerii actori poziția lor politică în artă ? Cum favorizează regizorii climatul general al teatrului în care jucați, afirmarea dv. ca artiști-cetățeni ?

Gheorghe Cozorici :

Încep prin a mă referi la un exemplu, piesa *Cei din urmă* de Gorki, jucată la Teatrul Național „I. L. Caragiale“. În interpretarea colectivului de la Teatrul Național, *Cei din urmă* nu a apărut ca o dramă a unei familii ; cel puțin, noi actorii, împreună cu regia, ne-am străduit să subliniem nu micile drame care se întâmplă într-o familie, ci dimpotrivă, să facem să se simtă ecoul revoluției ce se pregătește în afara casei Kolomîțevilor. Și, prin Sokolova, care vine la Kolomîțevi *din afară*, am căutat să se întrevadă sfârșitul foarte apropiat al tuturor Kolomîțevilor. Noi am montat spectacolul ca o dramă socială, ajutați, bineînțeles, de text și considerăm că i-am dat astfel caracterul politic urmărit de autor.

Gh. Popovici-Poenaru

Victor Rebengiuc

Victor Rebengiuc :

Nu poate exista o ruptură între artă și politică. Artă teatrală militează ca orice altă artă, într-un fel sau altul, pentru o politică. Spunând că teatrul este cel mai activ mijloc de agitație în masă, Lenin atrăgea atenția și asupra marii însemnătăți politice a teatrului în viața socială. Iar noi azi, când facem teatru bun, transmitem publicului mesaje politice sub formă artistică.

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Există o permanentă și indisolubilă legătură între artă și politică. Orice operă de artă este scrisă de pe o poziție oarecare. Sarcina noastră, a actorilor, este să privim toate rolurile pe care le avem de interpretat prin prisma realităților care ne înconjoară, prin prisma ideilor partidului, prin prisma epocii noastre neobișnuite. Eu pot, din fericire, să vă dau un exemplu foarte concludent : rolul lui Lenin în *Orologiul Kremlinului* și în *A treia, patetica*. Lucrând la acest rol, mi-am dat seama de poziția hotărâtă pe care trebuie s-o ia actorul în interpretarea personajului, căci studiindu-l pe Lenin, am învățat multe despre hotăreri și fermitate.

Cum să facem, deci, noi actorii, practic, să afirmăm crezul nostru politic în artă ? Cred că, în primul rând, prin situarea tuturor problemelor în cadrul acțiunii generale. Dacă aș fi privit unilateral vreo problemă particulară din piesele despre Lenin, n-aș fi izbutit mai nimic. Apoi, dacă n-aș fi avut o orientare, pe care mi-am îmbogățit-o pe parcurs prin documentare, n-aș fi înțeles personajul. Iar dacă n-aș fi raportat toate acțiunile personajului la *idealul* său înalt, n-aș fi convins nici un spectator de măreția lui Vladimir Ilici.

Am studiat în amănunt amintirile despre Lenin.

În toate aceste amintiri, fie că erau scrise de colaboratorii săi direcți, fie că erau scrise de oameni care au stat de vorbă doar de câteva ori cu Lenin, fie de tovarăsa lui de viață, fie de doctorii care l-au tratat în timpul bolii, fie de fotografii care-i făcea fotografiile, ș.a.m.d., — din toate se desprindeau aceleași trăsături. În primul rând, o mare dragoste de oameni, o imensă dragoste pentru cei ce muncesc. Această dragoste nețărâmurită dădea naștere la acel spirit de sacrificiu, la acea atenție deosebită față de problemele cele mai mărunte, la interesul acordat fiecărui interlocutor, la acea principialitate, la acea dăruire înflăcărată în susținerea și lămurirea tuturor problemelor, la acea înțelegere, la acea apropiere a lui de omul cel mai de jos.

Toate acestea creau imaginea lui Lenin.

Toate acestea m-au făcut să înțeleg ce voia să spună și cât adevăr există într-una din imaginile lui Maiakovski despre Lenin :

*A fost dintre oameni
cel mai omenesc...*

Dacă am înțeles ceva din această piesă, e datorită faptului că am fost înarmat cu ideologia marxist-leninistă, că m-am format în spiritul acestei ideologii.

*Cum vedeți legătura între spiritul de partid în arta
actorului și măiestria lui profesională ?*

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Spiritul de partid face parte integrantă, cred, din măiestria actorului, iar orientarea lui politică este parte integrantă din tendința lui de autodesăvîrșire. Măiestria nu implică numai o tehnică artistică înaltă, ci și un fel de a vedea realitatea, de a privi rolul, o concepție asupra teatrului.

*Pe ce căi și prin ce mijloace putem mări gradul de
eficiență politico-socială al unui spectacol ? Există o con-
tribuție specifică a actorului tânăr la ridicarea eficienței
politice a spectacolului teatral contemporan ?*

Victor Rebengiuc :

Cred că nu greșesc afirmând că, în măsura în care actorul e animat de un spirit militant mai dezvoltat, contribuția sa la mărirea eficienței ideologice și artistice a spectacolelor este la rîndul ei sporită. Noi dorim ca fiecare rol să reflecte, să demonstreze poziția noastră partinică. Și nu numai că o dorim, dar facem totul ca s-o afirmăm clar.

Gh. Cozorici

Sanda Toma

Tatiana Ieckel :

Oricînd ne situăm pe poziția partidului, în realizarea unui personaj — fie în dramă, fie în comedie, fie într-o piesă istorică, fie într-una contemporană.

Ce anume vă îndeamnă în mod expres la aceasta ?

Tatiana Ieckel :

Conștiința mea politică și profesională !

Victor Rebengiuc :

Așa am fost crescuți de partid, așa am învățat la Institut. Acolo a început să se cristalizeze conștiința noastră politică și profesională. Aș vrea însă să adaug un cuvînt și despre marea, profunda influență a realității înconjurătoare în care trăim, asupra fixării poziției noastre partinice.

Unii din noi avem și contacte directe, inspiratoare, cu realitatea, mergînd în întreprinderi, făcînd deplasări la sate, instructaj la echipele amatoare.

Gheorghe Cozorici :

Cunoștința mea directă cu realitatea s-a înfăptuit înainte de a fi actor, căci la Institut am venit de la uzinele „Vulcan“, unde am fost mecanic.

Sanda Toma :

Am sentimentul că mă aflu într-un imens colectiv și că, în calitatea mea de actriță, sînt angrenată într-o permanentă întrecere cu toți cei ce participă la construcție.

Gheorghe Cozorici :

Aș vrea să pomenesc despre *public* în problema discutată. Am fost invitați o dată, după ce intrasem la Național, de către studenții Universității „C. I. Parhon” să participăm : Florin Piersic, Emanoil Petruț, Mițura Argezi și cu mine, la un festival de poezie în cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei. O simplă invitație, o simplă întâlnire cu publicul... Dar câtă responsabilitate îți incumbă ! Ne-am gândit atunci multă vreme ce versuri să rostim, am ales cu grijă bucățile, ne-am simțit obligați să avem o prezență demnă de încrederea ce ni s-a acordat. Uneori primim scrisori de la spectatori. Zilele trecute a venit la teatru o scrisoare adresată mie, lui Petruț și lui Piersic. Era nesemnată. Autorul ei formula o serie de observații foarte interesante asupra evoluției noastre ca tineri actori, ne făcea diferite critici, se bucura de afirmarea noastră, dar ne și critica. Am simțit o dată mai mult ochiul spectatorului atîntit asupra mea și cît de mult mă obligă aceasta ! Fiecare contact direct sau indirect cu publicul ne pune ascuțit problema responsabilității. Oare nu e și acesta un aspect al poziției noastre politice în artă ?

CUM SE DEZVOLTĂ TÎNĂRA GENERAȚIE DE ACTORI ?

Cum evoluează tînăra generație în teatru în momentul de față, care sînt factorii care determină creșterea tînărului actor și ce condiții credeți că-i sînt neprielnice ? Se dezvoltă oare bine generația tînăra de actori ? Ce posibilități de afirmare au tinerii în teatre, cum îi sprijină colegii din celelalte generații și care sînt raporturile între actorii de diferite vîrste ?

Victor Rebengiuc :

Despre teatrul nostru, Municipal : poate că o să vi se pară curios, dar de abia în ultimii doi-trei ani au fost descoperiți aici o serie de actori tineri, plini de posibilități — Mircea Bașta, Mircea Albulescu, Lucia Mara...

Toți aceștia au evoluat cu destulă repeziciune. Principala condiție a afirmării lor o constituie faptul că nu mai sînt „etichetați”, ci considerați apti pentru orice gen de roluri. În al doilea rînd, sînt bine cunoscuți de regizori. Ne-a produs o mare satisfacție cînd, la ultima ședință sindicală, tov. Ion Olteanu, prim-regizor al teatrului, a făcut o caracterizare largă fiecărui actor tînăr. În al treilea rînd, tinerilor li se încredințează chiar și cele mai grele roluri (vezi *Hamlet*, *Azilul de noapte* și altele). Aceasta îi stimulează într-un mod excepțional.

În ce privește legătura noastră cu actorii de frunte ai teatrului nostru, la noi se poate observa un fel de simbioză între generații. N-a fost clipă cînd să am nevoie de un sfat de la actorii noștri de frunte și să nu-l capăt.

Gheorghe Cozorici :

Pe noi, în Teatrul Național, în dezvoltarea noastră ne ajută foarte mult faptul că avem toți profesorii noștri lingă noi. Faptul că repetăm cu ei, că sîntem colegi de scenă cu ei, constituie un lucru extraordinar.

La noi, în Teatrul Național, o serie de tineri actori nu sînt prea des distribuiți ; totuși, foarte mulți tineri joacă roluri de primă importanță. Acordarea acestei încrederi tineretului duce la o dezvoltare mult mai rapidă a lui și aduce foloase mari teatrului.

Sanda Toma :

Trebuie observat, în același timp, că în București nu toți tinerii sînt bine folosiți. De ce, de pildă, nu joacă de atîta vreme Elena Sereda, una dintre cele mai talentate actrițe ale tinerei generații ? Sau Eva Pătrășcanu ? Sau Eliza Plopeanu ?

Tatiana Ieckel :

Ceva din toate acestea se observă și în teatrul nostru, la „Nottara”. Colegul nostru Alexandru Lungu, care a luat un premiu la un concurs, n-a jucat mai nimic de seamă în ultimii doi ani. Regizorii, consiliul artistic trebuie să-i observe bine pe tineri, să aibă permanent grijă de evoluția lor.

Victor Rebengiuc :

Fac parte din biroul nou-înființatului „Cenaclu al tînărului actor“ de la A.T.M. și cred că am putut cîștiga întrucîtva o privire de ansamblu. În general, situația tineretului e bună.

Tatiana Ieckel :

E bună și foarte bună, dacă ne referim la faptul că jucăm și că cei mai mulți au roluri excelente. Dar aceasta nu-i destul. Iată, la noi, la Teatrul „C. Nottara“, simțim nevoia unui studiu profesional organizat. Or, de vreo cinci ani se tot vorbește de înființarea unui „laborator“ unde să avem ore de dicțiune și de mișcare scenică și laboratorul nu se mai face.

Sanda Toma :

Mă gîndesc ca, atunci cînd ni se distribuie rolurile, noi, cele distribuite, să lucrăm cu kolegele care intră mai tîrziu în dubluri...

Gheorghe Popovici-Poenaru :

E una din metodele posibile, dar în principiu e nevoie de o amănunțită verificare a tînărului actor. Unii nu sînt buni actori — și ce-i dacă-s tineri ? Numai atît că trebuie să i se demonstreze argumentat tînărului nefolosibil de ce nu poate fi folosit.

Victor Rebengiuc :

Nu sînt de acord. De vreme ce teatrul bucureștean l-a angajat prin concurs, înseamnă că la concurs el a dat dovadă de anumite calități.

Sanda Toma :

Și totuși, se poate ca actorul să reușească la concurs, iar apoi teatrul să constate că nu mai are nevoie de el.

Victor Rebengiuc :

Trebuie ca teatrul să-l crească ! Să-i descopere posibilitățile pe care tînărul nu le-a putut arăta într-un simplu concurs.

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Nu sînt de acord. Vreau însă să mă refer la acei care au calități verificate, care intră în teatru pe baza acestor calități, și apoi stau. Aici numai teatrul e de vină. Există cite un actor care stă trei ani de zile în șir. E actorul care stă. Teatrul e însă dator să-l supună la diferite examene, să-l verifice și să hotărască asupra lui, nu să-l țină atîta „în rezervă“.

Personal, cum sînteți mulțumit de evoluția dv. ?

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Sincer vorbind, în teatru nu avem o prea mare experiență. Noi, care am terminat în 1957, am avut o oarecare experiență în plus față de alții, datorită anului V de Institut, petrecut ca *salariați* ai Teatrului studentesc din fosta sală „Casandra“.

Pe această scenă am verificat rolul Lenin. Dacă nu l-aș fi încercat aici, oare mi s-ar fi dat acest rol de mare răspundere pe scena Naționalului ? Și-apoi : oare aș fi primit să-l joc ? Cred că îndrăzneala unor regizori tineri a fost aici factorul hotărîtor.

Să înțelegem că pledați astfel pentru spectacole experimentale cu tineret ?

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Nu, în teatru nu se pot face asemenea experimente. Există un plan, spectacolele se încadrează într-o anume disciplină. Pentru curaj regizoral însă, pledez, desigur.

Critica teatrală ajută la dezvoltarea tinerei generații de actori ? Ce dăleante aveți față de critici, ce ați dori să întreprindă critica dramatică pentru a vă sprijini mai mult ?

Victor Rebengiuc :

Găsesc că critica teatrală reflectă în general bine activitatea noastră scenică. În ce mă privește, sint foarte mulțumit de felul cum se ocupă critica de mine, încă de la debutul meu. Am putut găsi în fiecare cronică (deși unele m-au criticat — dar poate meritam) cite ceva însemnat și, în general, am putut să-mi orientez mai bine activitatea mea în teatru cu ajutorul criticii. Din cite citesc, consider că, în esență, aceeași afirmație o pot face foarte mulți alți colegi tineri de-ai mei. De pildă, Gheorghe Cozorici sau Mircea Albulescu sint cu justete urmăriți de critică. Albulescu a început să schioapete în ultima vreme și cred că va fi destul de înțelept să înțeleagă ce scrie critica despre aceste șchiopătări. De unde, anii trecuți, criticii s-au ocupat foarte puțin de tinerii actori, scriind numai despre actorii consacrați, în ultimul timp se face o analiză mai complexă și mai serioasă a aportului tinerilor în teatru.

Gheorghe Cozorici :

Eu pînă în prezent — cum a spus și Rebengiuc — nu am avut nici o cronică „proastă“. Am citit toate cronicile și nu numai cele ale pieselor în care am jucat. Ceea ce am observat este că nu se face încă propriu-zis o cronică dramatică a spectacolului, ci a textului literar. Unii cronicari îmi fac impresia că se feresc a-și formula o idee asupra unui spectacol.

Sint de acord că cronică dramatică ajută actorii. Citeodată nu cunoști nici opinia publicului. Nu știi cum ai jucat. Dar vine cronică și-ți dă o anumită certitudine. Discutînd și cu profesorii, cu o serie întregă de oameni, capeți încredere în forțele tale.

Cred că critica stimulează actorii tineri. Nu o dată s-a vorbit în cronici despre echipa de tineret pe care o are Teatrul Național.

Tatiana Ieckel :

În ultima vreme, se pare că s-a îmbunătățit și metoda criticilor noștri și, deci, și ajutorul acestora e mai substanțial. Mai de mult se contraziceau frecvent unii pe alții. După spectacolul *Zboară cocorii*, am fost de-a dreptul zăpăciți de critică. Radu Popescu spunea că sint „jenantă“ în rol, ca, a doua zi, Mihnea Gheorghiu să spună un lucru mai mult sau mai puțin contrariu.

Unii sint de părere că ar fi bine să se caute o posibilitate de a se formula în toate ziarele și revistele un singur punct de vedere asupra tuturor spectacolelor...

Victor Rebengiuc :

Nu, dar o oarecare unitate de vederi ar fi necesară.

Sanda Toma :

Unii actori consideră necesară participarea cronicarilor la întreaga pregătire a spectacolului ; nu știu dacă ar fi bine. La noi există o sumedenie de probleme de amănunt pe care cronicarul n-are nevoie să le cunoască.

Gheorghe Popovici-Poenu :

Dar să urmărească spectacolul după premieră, e chiar necesar. Premiera nu poate fi niciodată cel mai bun spectacol. A treia reprezentație pare să fie cea mai bună.

Victor Rebengiuc :

În dezacord. După părerea mea, actorul are cel mai înalt grad de concentrare artistică la premieră.

Gheorghe Popovici-Poenu :

Atunci să vină criticul măcar de două ori la același spectacol.

Sanda Toma :

Și să aibă discuții cu regizorul și cu scenograful, eventual și cu noi actorii.

Victor Rebengiuc :

De ce să discute după premieră ? Doar articolele de critică trebuie să-i relateze spectatorului ce ai făcut, nu ce-ai vrut să faci.

Tatiana Ieckel :

Nu-i tocmai așa. Criticul trebuie să discearnă exact unde e răspunderea regizorului și unde e aceea a actorului. Pentru aceasta, e nevoie să discute cu toți creatorii spectacolului.

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Cînd este actorul satisfăcut de critici ? Nu numai atunci cînd îl laudă, ci cînd îi *argumentează*. Un exemplu în această direcție a fost pentru mine cronica la *Tartuffe*, scrisă de Vicu Mîndra. Cronică și documentată. Cronicarul și-a pus întrebări, și-a dat părerea. Nu m-a supărat deloc că a spus despre mine lucruri mai puțin plăcute. Nu discut acum nici punctul lui de vedere în genere. Am căutat să văd unde are dreptate, unde nu are și mi-am dat seama de ceea ce pot îndrepta.

PROFILUL MORAL AL TÎNĂRULUI ACTOR

Care e profilul moral, nivelul intelectual, condiția culturală a tînărului actor de azi ?

Gheorghe Popovici-Poenaru :

În primul rînd, actorul *trebuie să fie* un profund cunoscător al realității în mijlocul căreia trăiește. Pentru aceasta, trebuie să fie la curent cu tot ce se întîmplă, cu toate problemele care frămîntă societatea. Să participe în mod complex la viață. Dar asta impune un oarecare timp și dacă stăm să ne gîndim mai bine, pentru un actor cu o capacitate de receptivitate medie, ar trebui minimum trei ore pe zi pentru un asemenea studiu.

Sanda Toma :

Dar dacă vrei să asimilezi tot ce ai dori, ai nevoie de cel puțin cinci ore zilnic — dintre care două pe care să le petreci în cel mai nemijlocit contact cu realitatea. Există la tinerii actori o sete teribilă de a citi și de a se pune la curent cu ce e nou, aceasta e o caracteristică.

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Într-adevăr. Arta noastră actuală merge pe alte coordonate. Actorul simte nevoia să acumuleze un bagaj de cunoștințe *din realitate*. E o condiție necesară a vieții sale de artist.

Gheorghe Cozorici :

Un tînăr actor trebuie să studieze cît se poate de mult. Pentru că nu poți fi actor numai cu talentul. La un moment dat rîmii limitat dacă te bizui exclusiv pe talent. Pentru a desăvirși această meserie și a fi cît mai util, e nevoie să studiezi cît mai amănunțit și multilateral. Să citești fel de fel de cărți — ne stau la dispoziție bibliotecile întregi. Trebuie să ne pasioneze pictura, muzica, tot ceea ce ne întregeste personalitatea artistică. E bine ca actorul să cunoască și limbi străine, pentru a-și completa cunoștințele și din literatura altor țări.

Totuși, se pare că unii tineri întrebunțează prea mult timp pentru acțiuni cu totul neproductive din acest punct de vedere.

Victor Rebengiuc :

În legătură cu acest punct, eu aș zice că trebuie să pornim de la ceea ce constituie idealul, pe care l-aș defini în aceste două cuvinte, rostite aici : ARTIST-CETĂȚEAN. Către asta trebuie să tindem cu toții, să devenim intelectuali de tip nou, așa cum o cere de la noi partidul. Mulți dintre noi merg cu bucurie pe un asemenea drum. Foarte mulți citesc, studiază. Dar la unii dintre noi există și o

doză de comoditate. Dacă am fi mai puțin comози, am avea o mai strînsă legătură cu uzina, cu satul. Sîntem însă și puțin comози, ceea ce nu ne stă bine deloc acum, în această epocă de efort general al întregii țări.

Gheorghe Cozorici :

E neapărat necesar să creăm o opinie colectivă constructivă în jurul fiecăruia dintre noi. Aceasta o și face, la Teatrul Național, organizația de partid.

Tatiana Ieckel :

O anume dezorientare e vizibilă la cei care stau prea multă vreme în teatru fără să joace. Nefolosirea artistică iscă nemulțumiri, încordare, bîrfeală, intrigă de culise.

Un alt aspect al unei anumite dezorientări : unii care primesc să joace roluri bune, au pretenția să joace mereu numai roluri mari, nu se mai mulțumesc cu ce li se dă. Iar dacă sînt solicitați pentru figurație, fac pe nemulțumii, trec tot la figurație și rolișoarele pe care le-au jucat cîndva. Și ajung pînă acolo că încep să refuze rolurile.

Considerați refuzul unui rol o atitudine lipsită de etică profesională ?

Tatiana Ieckel :

Da, e un lucru imoral. Dacă vrei să faci teatru, trebuie să-l faci cu pasiune și dăruire, și cînd ești chemat la o treabă, să-ți spui totdeauna că ai fost chemat pentru că ești *necesar*. Dacă prezinzi numai rolul mare și nu înțelegi că acolo unde ești chemat, ești neapărat necesar, cînd consideri că trebuie să te servești numai pe tine și nu teatrul, atunci, în teatru, ești imoral.

Desigur, să nu se facă nici greșeala (care se mai face) de a se distribui unii actori numai în figurație și alții numai în roluri importante.

Victor Rebengiuc :

La noi a intrat în obișnuință ca înșiși actorii de frunte ai teatrului să joace roluri de două vorbe sau să facă figurație. Este o sarcină de onoare să se sprijine activitatea teatrului, îndeplinind orice fel de îndatoriri, indiferent de însemnătatea lor.

TREI ÎNTREBĂRI FINALE

Îngăduiți-mi să vă mai pun și cîteva întrebări mai scurte — solicitînd și răspunsuri mai scurte — pentru a-l ajuta pe cititorul nostru să vă cunoască mai bine. Prima întrebare : la ce rîvniți mai mult în momentul de față ?

Victor Rebengiuc :

Eu rîvnesc... să ajung un actor mare. Posibilități pentru aceasta îmi sînt create. Tot ce mai rămîne de făcut, îmi rămîne numai mie. Dacă voi putea ajunge sau nu să-mi realizez această mult rîvnită dorință a mea, depinde numai de mine, de munca mea. Dacă nu voi reuși, numai eu voi fi răspunzător.

Sanda Toma :

Eu aș dori să ajung să gîndesc cu inima și să simt cu creierul, considerînd că numai în acest fel pot deveni actriță de calitate.

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Eu doresc să pot folosi din plin toate condițiile ce mi s-au oferit, pentru a fi la rîndul meu cît mai de folos altora — și deci și mie însumi.

Tatiana Ieckel :

Rîvnesc să nu dezamăgesc niciodată publicul și oamenii care, avînd încredere în mine, mi-au dat posibilitatea să ajung unde am ajuns și mă ajută să ajung acolo unde vreau să ajung.

Gheorghe Cozorici :

Eu vreau să joc în așa fel încît să dovedesc încă o dată că tinăra generație de actori de azi poate fi schimbul de mîine al teatrului românesc.

A doua întrebare : dacă n-ați fi fost ceea ce sînteți, ce ați fi vrut să fiți ?

Tatiana Ieckel :

Actriță !

Gheorghe Cozorici :

Eram un bun matematician. Aș fi ajuns probabil inginer. Dar cum de mic am iubit teatrul, probabil că tot actor aș fi fost... Amator...

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Mi-ar fi fost indiferent, cred... Dar orice aș fi făcut, m-aș fi străduit să o fac cu seriozitate.

Sanda Toma :

Nu știu. Dar dacă viața mi-ar fi altfel organizată, aș pune tot atîta pasiune în tot ceea ce aș face.

Victor Rebengiuc :

În orice aș face, n-aș dori altceva decît să fiu folositor societății.

Dacă ați fi în situația de a vă afla în fața tuturor spectatorilor dv., care ar fi lucrul cel mai important pe care ați dori să li-l transmiteți direct ?

Sanda Toma :

Aș începe prin a le cere iertare...

Tatiana Ieckel :

Și îngăduință pentru viitor...

Gheorghe Popovici-Poenaru :

Eu le-aș spune așa : că țin foarte mult la ei, că-i iubesc și că voi căuta, așa cum am căutat și pînă acum, să le înfrumusețez viața, să dezbat și să contribuie la soluționarea problemelor ce ne frămîntă. În măsura, desigur, a posibilităților mele artistice. Și că voi căuta în permanență să dezvolt aceste posibilități, pentru a-i putea satisface.

Victor Rebengiuc :

Sincer să fiu, întrebarea m-a emoționat. Îmi inchipui că dacă ar avea loc o asemenea întîlnire, aș fi cuprins de o emoție paralizantă. Și, adresîndu-mă la expresia primară de mimică și de gest, aș căuta să-i fac să înțeleagă că ceea ce a călăuzit străduințele mele pe scenă, a fost dragostea și recunoștința ce o port partidului și poporului, publicului nostru nou, care ne înconjoară pe noi, tinerii, cu atîta prețuire. Și dacă aș putea încheia cu un angajament, el ar suna cam așa : „Mă voi strădui din toate puterile mele să nu vă înșel încrederea pe care o aveți în noi, reprezentanții tinerei generații !“

Intrucît dumneavoastră ați realizat astfel un adînc consens, îngăduiți-mi să-l folosesc drept fericită încheiere a acestei convorbiri colective. Cuvintele dumneavoastră au și ajuns pe această cale, a tiparului, la toți spectatorii...